

עפ"ג 21154-10-24 - מדינת ישראל נ' פלוני

בבית המשפט העליון

עפ"ג 21154-10-24

לפני:
כבוד השופטת דפנה ברק-ארז
כבוד השופט דוד מינץ
כבוד השופט יחיאל כשר

המערערת:
מדינת ישראל
נגד

פלוני
ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו בשבתו כבית משפט לנוער (הנשיה
(בפועל) ב' שגיא והשופטות מ' רוזן-עוzer ו-ס'
יעקובי), מיום 1.9.2024, בתפ"ח
21298-06-21.
1.1.2025

תאריך ישיבה:
בשם המערערת:
בשם המשיב:
עו"ד רחל יצחקי

פסק דין
השופט יחיאל כשר:

לפנינו ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לנוער (הנשיה (בפועל) ב' שגיא והשופטות מ' רוזן-עוzer ו-ס' יعقوבי), מיום 1.9.2024, בתפ"ח 21298-06-21. במסגרת פסק הדין נושא הערעור, הטיל בית המשפט על המשיב, לאחר שהרשיעו, שירות ל佝לת הציבור בהיקף של 250 שעות, לצד עונשה נלוית. זאת, בגין מעורבותו של המשיב בפרעות שאירעו בטילת בתים נגד אזרחים ערבים במהלך מבצע "שומר חומות", בעת שהיא הייתה קטנה בן 16 ו-4 חודשים. המערערת סבורה כי העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו, ומכך ערוכה.

רקע הדברים

1. ביום 6.4.2022 הודה המשיב, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתווך, המיחס לו עבירות מעשה טרור של חבלה חמורה לפי סעיפים 333 ו-335(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין וסעיף 37(א) לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016; עבירת הסתה לאלימות לפי סעיף 144(2)(א) לחוק העונשין; עבירת הסתה לגזענות לפי סעיף 144ב לחוק העונשין; ועבירת התפרעות שסופה נזק מזור מניע גזעני לפי סעיף 157 רישא וסעיף 144ו לחוק העונשין.

2. אפתח בהצגה תמציתית של עובדות כתב האישום המתווך: ביום 12.5.2021, במהלך מבצע "שומר חומות", הצדיף המשיב לקובוצה ביישומון "ווטסאפ", שכונתה "מחזירים כבוד לישראל 22" (להלן: "קובוצת הווטסאפ"), שקרה לחברים בה להגעה להתקלות של התנכלות אלימה לעربים בטיילת בת-ים. המשיב אישר את השתתפותו ואף שלח לחברו הודעה שהתייחסה לתכנון המעשים.

בשעות הערב של אותו היום, בסביבות השעה 20:00, הגיעו עשרות פורעים אל הטיילת בבת-ים, שהחלו בניפוי חלונות של בתים עסק בבעלות אזרחים ערבים. המשיב עצמו הגיע למקום בסביבות השעה 21:00 על מנת לקחת חלק בהתקפות, והצדיף אל יתר הפורעים. באותו כר, בסביבות השעה 21:20, טיפסו המשיב ואדם נוסף על דלפק מחוץ למסעדה, הניפו דגל ישראל וקראו קריאות חוזרות ונשנות של "מוות לעربים", עבר קהל הפורעים המשולב, אשר באותה העת בזז את המסעדה וניפץ את חלונותיה. הפורעים עזבו את המקום והחלו לצעוד לכיוון צפון, אך לאחר מספר דקות שבו בשנית לכיוון המסעדה, בעת שהמשיב הניף את ידיו למעלה, מהא כפים וקרא קריאות חוזרות ונשנות של "שיירף לכם הכפר".

בסביבות השעה 21:36 הגיע המתלוון, מר ס"מ, כשהוא נוהג ברכבו, לטיילת בת-ים. המתלוון, שזהה כערבי, הותקף באלימות על-ידי קהל הפורעים. המשיב היה שותף לתקיפת המתלוון מתחילה, וכן במקום עד אשר תקיפתו של המתלוון הופסקה, לאחר שעוברי אורח הגנו עליו והרחיקו את הפורעים. עוד י הציין כי במהלך תקיפת המתלוון חלק מהפורעים, ובניהם גם המשיב, נטלו רכושו מרכבו של המתלוון.

כתוצאה מהתקיפה, נגרמו למTELון חבלות גופניות קשות ביותר. עוד יציין כי לאחר שנפסקה התקיפה, ובטרם עזב את המקום, צילם המשיב סרטון במכשירו הסלולרי שבו רואים אותו ואת המתלוון, בעודו שכוב על הקרקע, כשהמשיב מביע סיפוק מתרומתו לאירוע וכשתור כדין עזיבתו את המקום יירק המשיב לעברו של המתלוון.

3. לאחר הודהתו בכתב האישום המתווך והרשעתו על פיו, הופנה המשיב לשירות המבחן ונערך בעניינו שבעה תסקרים. תסקרי שירות המבחן שנערכו בעניינו של המשיב מתארים את הליך השיקום

שבור במשר למעלה משנתים וחצי, אותו תיאר שירות המבחן כהlixir שיקום عمוק ייסודי אשר הוביל להישגים טיפוליים ושיקומיים מרשים. בתחילת הדרכ, לאחר ששחה במעט מאחריו סורג ובריח, לשירוגין, לתקופה של חודשים, ביום 21.7.2021 נקלט המשיב בمعון "נווה חורש", שם שהה עד ליום 12.12.2021. שירות המבחן ציין כי בתקופה זו המשיב חוות קשיים לא מעטים והיה מעורב באירועים חריגים, וכי אבחן של המשיב שנערכ באוגוסט 2021 הצבע על קושי של המשיב להתמודד עם תוקפנות, כאסם ומחפים הרסניים, שהוא טוען בהם, ולקחת אחריות על מעשי או להבין את ממשוערם. על רקע זה, צוות מעון "נווה חורש" המליץ להעביר את המשיב לנעול, והמשיב הועבר לمعון הנעול "גillum".

לאחר שהמשיב עבר לمعון הנעול, החל שינוי ניכר ב涅ותו. המשיב החל לשתף פעולה עם צוות המreon הנעול ובתקיריו שירות המבחן, שהוגשו בעניינו לבית המשפט כאמור באותה העת, ציין כי צוותי הטיפול במעון אינם מזהים דפוסים עברייניים אצל המשיב וכי קיים פוטנציאלי רב שנייתן למצותו גם עם חזירתו לקהילה. בתוך כך, המשיב סיים את שהותו במעון הנעול לאחר תשעה חודשים ועבר להתגורר בבית הורי תחת צו השגחה זמנית ותנאים מגבלים, אשר אפשרו לו ללקחת חלק במסגרת לימודית ובמסגרת טיפולית-קבוצתית. כמו כן, בהתאם לבקשתו, החל בחודש אפריל 2023 החל המשיב לעבוד כעוזר טכני מזגנים במהלך כל ימות השבוע.

בתסקרים מאוחרים יותר, ציין כי לאחר תחילך ארוך ומשמעותי של UIBOD העבירה, המשיבלקח אחריות מלאה על מעשי, הביע חרטה עמוקה וצער על מעורבותו באירוע, והבין את חומרת תוצאות מעשי. שירות המבחן ציין כי להתרשותו המשיב עבר הליךמשמעותי UIBOD מעורבותו בעבירה, ציין כי חלק מהתலיך השיקום כתוב המשיב מכתב התנצלות למטלון והביע רצון לפגוש בו ולהתנצל בפניו באופן אישי.

על יסוד כל אלו, בתסקירות שהוגש לבית המשפט כאמור ביום 10.1.2024, ציין שירות המבחן כי אף שהמשיב הורשע בביצוע עבירות חמורות שיש בהן פגיעה ממשית באדם ובשלום הציבור,nochach הליך השיקום המשמעותי שעבר, העובה שמדובר בהרשעתו הראשונה, והמוסטיבציה שהציג המשיב להשתלב בסלול חיים נורטובי, המלצה שירות המבחן היא כי יש להימנע מהרשעת המשיב, וחילזאת יש להטיל על המשיב צו מבחן לתקופה של שישה חודשים, של"צ משמעותו, התחייבות ופיקוח.

4. ביום 18.7.2024 התקיים בבית המשפט כאמור בティיעוני הצדדים לעונש. במסגרת דיון זה עמד בא-כוח המערערת על חומרת נסיבות המקלה והפגיעה הקשה במטלון. בתוך כך, בא-כוח המערערת הדגיש כי בתסקירות נגע העבירה, אשר הוגש לבית המשפט כאמור, ציין כי כתוצאה מהפגיעה הקשה שחווה, מתמודד המטלון עם הפרעת דחק פופט טראומטית ועם מצוקה نفسית ורגשית, שכחטאה ממנו אין הוא מסוגל לעבוד כפי שהוא לתקיפות. עוד ציין בא-כוח המערערת כי בגזירת עונשו

של המשיב יש להתחשב בעיתוי ביצוע העבירות, במהלך ימי מבצע "שומר חומות" שהתאפשרו במתיחות בין אזרחי המערעתה הערבים והיהודים; ומайдך גיסא יש להתחשב בגלוי הצעיר של המשיב בעת ביצוע העבירה, בהליך השיקום המשמעותי שעבר ובעובדה שזו הרשעתו הראשונה. על רקע כל אלו, וטור הפניה לגזר דין של מעורבים אחרים באותו האירוע, עתרה המערעתה כי בית המשפט ירשיע את המשיב וישת עליו עונש מאסר לתקופה בת 15 חודשים, מאסר מותנה ופיצוי בסך של 10,000 ש"ח.

מנגד, בא-כוחו של המשיב עמד על היות המשיב קטן בעת ביצוע העבירה, על חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה ובעיקר על הליך השיקום המשמעותי שעבר. כמו כן, בא-כוחו של המשיב התייחס לגזר הדין של מעורבים אחרים באירוע, ובפרט ל-ת"פ (מחוזי ת"א) 21-47943-07-21 מדינת ישראל נ' פלוני (18.2.2024), במסגרתו אישר בית המשפט המחויז בתל אביב-יפו (הנשיא (בפועל) ב' שגיא), הסדר טיעון שעל פיו הורשע קטן שהיה מעורב באותו אירוע שבו השתתף המשיב דנן, ונגזרו עליו 9 חודשים מאסר לRICTו בדרך של עבודות שירות, לצד עונשה נלווה (להלן: עניין פלוני). בא-כוח המשיב ציין כי לדידו עונשו של המשיב צריך להיות קל מזה שנגזר על הנואם בעניין פלוני, נוכח תהליך השיקום המשמעותי שעבר.

נציג שירות המבחן, אשר נכחה אף היא בדיון בטיעוני הצדדים לעונש, תמכה בטענות בא-כוחו של המשיב, ושבה על המליצה שנכללה בתסaurus מיום 10.1.2024.

לבסוף, בתום הדיון נשמע דברו האחרון של המשיב, אשר ציין כי:

"בום האירוע... לא הרגשתי היכי שלם עם עצמי, הייתי מופרע, עצבני, והיום אני במקום שאני שלם עם עצמי. אני לא באותו מקום בכלל בשום צורה. יותר מזה, אני מסתכל אחריה ונגען עצמו. אין לי מה להגיד אפילו. יש לי מטרה בחיים להתקדם ולהגיע מעלה מעלה. אני מצטער, לוקח אחריות על כל מה שעשית, ולא עשה עוד עבירות כליה בחיים שלי. אבקש אם אפשר שלא להרשיע אותי".

פסק דין של בית המשפט קמא

5. ביום 1.9.2024 ניתן פסק דין של בית המשפט קמא (הנשיא (בפועל) ב' שגיא והשופטות מ' רוזן-עוzer ו-ס' יעקובי), בעניינו של המשיב. בפסק דין, התייחס בית המשפט קמא, תחילת, לסוגיית אי-ההרשעה. בית המשפט ציין כי אף שהמשיב עבר הליך שיקום אינטנסיבי ומשמעותי, ולקח אחריות על מעשיו, הכרעה בשאלת ההרשעה אינה תלולה אך במידה הצלחת הליך השיקום, אלא מחייבות התייחסות גם לטיב העבירה, לעוצמת הפגיעה בערכיהם המוגנים ולהשפעות העבירה על האינטרסים

הציבורי ועל נפגע העבירה. על רקע זה, בהינתן שהמשיב הודה בביצוע עבירות המצוות ברף הגבואה של עבירות האלים וההסתה, אשר בוצעו ממניע גזעני-לאומני, ואשר הסבו למתלוון פגעה פיזית ונפשית משמעותית, קבע בית המשפט כי אין מקום לקבל את עדמת המשיב ושירות המבחן לפיה יש להימנע מהרשעת המשיב בנסיבות דן. בהתאם, הרשע בית המשפט קמא את המשיב בעבירות שיווחסו לו.

אשר לעונש שראו לחשית על המשיב, בית המשפט קמא מצא לאמצץ את המלצת שירות המבחן והטיל על המשיב של"צ לצד מאסר מוותנה, פיצוי וculo מבחן. בכךמו קביעה זו, עמד בית המשפט קמא על השיקולים שלhalb: ראשית, בית המשפט עמד על עומקו ועוצמתו של ההליך השיקומי שעבור המשיב. בית המשפט ציין כי המשיב שניצב בפני בית המשפט בעת מתן פסק הדין, שונה מרחק שנות אוור מהצעיר שביצע את העבירות נשוא כתוב האישום המתוקן. ציון כי כלל הנ吐נים שהוצעו בתסקרי שירות המבחן מלמדים כי לאור ההליך השיקומי המשיב בוגר, הפנים את חומרת מעשיו, שינה את דפוסי חשבתו, וקיבל אחריות על מעשיו. כך, בית המשפט ציין כי: "אם קיים הлик שיקומי מצדיק התיחסות ויש בו כדי לשנות תוצאה עונשית בדרך כה משמעותית, זהו הлик השיקומי שעבור הנאשם [המשיב - י' כ'] שבפנינו בסיווע שירות המבחן לנوعר שעשה עבודה קודש".

שנית, בית המשפט קמא השווה בין העונש שהושת על הנאשם בעניין פלוני, לעומת עונינו של המשיב. בית המשפט ציין כי אין הוא מוצא בסיס לחריגה כה דרמטית בין העונש לו עטרה המערערת (בהסתמת הנאשם) בעניין פלוני - 9 חודשים מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד עונישה נלוית; לבין העונש לו עותרת המערערת בעניינו של המשיב - 15 חודשים מאסר בפועל, לצד עונישה נלוית. זאת, שכן אף שהמעשים בהם הודה המשיב חמורים מallow בהם המשיב היה ארוּן ומשמעותי יותר מזה שעבור הנאשם בעניין פלוני, והמלצת שירות העניין בעניינו של המשיב טוביה מזו שניתנה בעניינו של הנאשם בעניין פלוני. על כן, בית המשפט קמא ציין כי לעמדתו מוטב היה אם המערערת הייתה עותרת בדנן לעונישה זהה לו שערה לה ביחס לנאשם בעניין פלוני.

שלישית, בית המשפט עמד על כך שבסמו לאיורו נשוא כתוב האישום המתוקן, נעצר המשיב והוחזק במעצר לתקופה העולה על חודש ימים. בית המשפט ציין כי לעמדתו, בשל גילו הצעיר של המשיב בעת מעצרו, תקופת המעצר מגשימה במידה רבה את יסוד ההרטעה שהענישה נועדה להגশימו.

על יסוד שלושת הnimוקים הנ"ל, בית המשפט הטיל על המשיב את העונשים הבאים: של"צ בהיקף של 250 שעות, בהתאם לתכנית שתוגש על ידי שירות המבחן; 6 חודשים מאסר מוותנה, המותנים בכך שהמשיב יעבור תוך שלוש שנים אחת מהעבירות בהן הורשע, או עבירות אלימות נגד הגוף מסווג פשוט; 3 חודשים מאסר מוותנה, המותנים בכך שמשיב לא יעבור תוך שלוש שנים

עבירות אלימות נגד הגוף מסווג עוון; פיצוי לנפגע העבירה בסך של 15,000 ש"ח; צו מבנן לתקופה של שישה חודשים; והתחייבות בסך של 10,000 ש"ח להימנע במשך שנתיים מביצוע אחת מהעבירות בהן הורשע.

הערעור דן

6. כנגד פסק דין של בית המשפט קמא, הגישה המערערת את הערעור דן, במסגרת היא טוענת כי העונש שהוטל על הנאשם חורג לקויה במידה ניכרת מזה שהוא מקום להשית עלייו. בד בבד עם ערעורה הגישה המערערת בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין של בית המשפט קמא, ולאחר קיום דין, בקשה התקבלה בהחלטת בית משפט זה (השופט י' אלרון), מיום 27.11.2024.

7. טוענתה העיקרית של המערערת הינה כי בגיןת עונשו של הנאשם, נתן בית המשפט קמא משקל יתר להליך השיקום שעבר, ומשקל בלתי מספק לחומרת העבירות בהן הורשע, ולהקשר שבו בוצעו.vr, המערערת מטעינה כי אף שאין חולק כי הנאשם עבר הליך שיקום ארוך ומשמעותי, הוא הורשע בעבירות הסתה ואלימות מהקשות ביותר, אשר בוצעו ממניעים גזעניים ולאומניים נגד אזרחים רבים אך ורק בשל היותם ערבים. כל זאת, בעיצומו של מבצע "שומר חומות", במהלךו התחולל גל תקיפות אלים על רקע לאומנים בין יהודים וערבים ברחבי הארץ. כמו כן, חלקו של הנאשם בהתרעות בה היה מעורב היה מרכזי, ותוצאות העבירות שביצע היו קשות. בתוךvr, המערערת הדגישה כי אף שחוק הנוער (שפיטה, עינויה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער), מורה כי בעונשת קטינים יש ליתן את משקל הבכורה לשיקולי שיקום, אין פירושו של דבר כי אין להתייחס גם לשיקולי הרתעה והגמול, ובפרט כאשר עסקין בעבירות מופלגות בחומרתן, כדוגמת העבירות בהן הורשע הנאשם. על כן, לשיטת המערערת, היה על בית המשפט קמא ליתן משקל משמעותי ממשמעותיו יותר הן לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, הן לעתוי ביצוען, והן לתוצאותיהן הקשות. כל אלו הצדיקו, לגישת המערערת, הטלת עונש חמוץ משמעותית מזה שהוטל על הנאשם.

אשר להשווות עונשו של הנאשם לעונש שהוטל על הנאשם בעניין פלוני - תחילת, מטעינה המאשימה כי עניין פלוני שונה מהעניין דין, שכן שם הסכימו הצדדים, במסגרת הסדר טיעון, לעתור לעונש בהסכם, ואילו בדיון הסדר הטיעון בין הצדדים לא כלל הסכמה לעניין העונש. מכל מקום המערערת מדגישה כי: "לאחר שגורמים בכירים אצל המערערת נדרשו לעניין זה בדיudit, עדמת המערערת היא שהסכם זו בטעות יסודה והוא לא מתישבת עם מדיניות העונשה ביחס לקטינים בתיקים מעין אלו". המערערת טוענת כי נוכחות העובדה שעת טעיתה בעניין פלוני לא ניתן לזקוף לחובת הנאשם, העונש לו עטרה בפני בית המשפט קמא כבר כלל "הקלה" ביחס לעונש שהוא סבורה כי היה מקום לעתור לו בהתחשב בעבירות בהן הורשע הנאשם ובנסיבות ביצוען. לכן עטרה לעונש של 15 חודשים בפועל בלבד, ולא לעונש חמוץ יותר.

יתרה מכך, המערערת טוענת כי לעמדתה, המעשין בהם הורשע המשיב חמורים מallow בהם הורשע הנאשם בעניין פלוני. כך, אף שהמשיב והן הנאשם בעניין פלוני היו במעגל הפנימי של הפורעים וחבלו במתלון, לעומת זאת הנאשם בעניין פלוני, המשיב היה אחד מהפורעים אשר הסיתו ושלבבו את המנון שנכח במקום. כמו כן, המשיב הביע את כוונתו לפגוע באזרחים ערבים כבר שעתה לפניו התקבצות המנון בטילת בבתים, במסגרת קבוצת הווטסאף ובהודעה ששלחה לחברו, ולאחר שהairoע הסתיים המשיב השפיל את המתלון כאשר צילם אותו שכוב על הקרקע ואף יrek לעברו בעזבו את המקום. עוד טוענת המערערת כי עקרון האחדות בעניישה אינו מחייב את בית המשפט לאמץ מידת עונשית מוגעת, רק מפני שהיא ננקטה במקורה של אחד הנאים האחרים באותו פרשה, ובפרט כך כאשר מדובר על הסדר טיעון שהמערערת מודה שהיא מקל יתר על המידה.

על רקע נימוקים אלו, המערערת מבקשת כי נקבל את הערעור, ונטיל על המבוקש עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית בלבד לצד שנזיר עליו.

8. ביום 1.1.2025 התקיים בפניו דיון בערעור. בפתח הדיון, שאלת חברתי, השופט ד' ברק-ארץ, את בא-כוחה של המערערת, כיצד מתישבת העובדה שבהודעת הערעור עתירה המערערת כי יוטל על המשיב "עונש מאסר בפועל לתקופה משמעותית", עם העובדה שבפני בית המשפט קמא עתירה המערערת כי יוטל על המשיב עונש מאסר בפועל לתקופה של 15 חודשים. בمعנה לשאלת זו השיב בא-כוח המערערת כי אף שהמערערת סבורה כי נוכחות העבירות בהן הורשע המשיב ונסיבות ביצוען, היה מוצדק להטיל עליו עונש כבד יותר, בקשת המערערת להטיל עליו עונש של 15 חודשים מאסר בפועל משכלה לתוכה את "הטעות" שעשתה המערערת עת שהסכמה לעתור לעונש של 9 חודשים מאסר בדרך של עבודות שירות בגין נאים בעניין פלוני. בתוך כך, בא-כוח המערערת הבahir כי גם במסגרת הערעור דן, המערערת עתירה מלכתחילה כי יוטל על המשיב עונש מאסר בפועל לתקופה של 15 חודשים, אך כיום היא סבורה כי ניתן להסתפק ولو בדיעבד בהטלת 9 חודשים מאסר בעבודות שירות, כפי שנזיר בעניין פלוני. לאחר דברים אלו, שב בא-כוח המערערת על טיעוני המערערת כפי שאלה נזכרים בהודעת הערעור שהוגשו מטעמה, וכמפורט לעיל.

9. בمعנה לטענות בא-כוח המערערת, טענה בא-כוחו של המשיב כי לשיטתה לא נפל בפסק דיןו של בית המשפט קמא כל פגמ, ועל כן דיון הערעור להידחות. בא-כוח המשיב הטעימה כי חוק הנזיר מורה שהתכלית העיקרית בעונשת קטינים היא תכילת השיקום, ולענין זה החוק אינו מבחין בין עבירות על פי מידת חומרתן. בתוך כך, בא-כוח המשיב עמדת הרחבה על ההליך השיקומי יצא הדוף שעבר המשיב, וטענה כי נוכחות ייחודיותו של המקורה דן, בהיבט השיקומי, אין מקום להתערב בעונש שהטיל בית המשפט קמא על המשיב, חרף היותו עונש מקל. עוד טענה בא-כוח המשיב כי יש ליתן את הדעת גם לכך שבמהלך ההליך השיקומי שעבר, המשיב היה מצוי במסגרת נועלות קרוב לשנה (למעלה מחודש במעט וכתשעה חודשים במעט). לבסוף, בא-כוח המשיב התייחסה לעונש שהוטל על

הנאשם בעניין פלוני, וטענה כי אף אם המערערת טוענת שטעתה כשהסכמה, ביחס לנאשם בעניין פלוני, לעתור לעונש של תשעה חודשים מסר בדרך של עובדות שירות, אין בכך כדי להשפיע על הצורך באחדות בענישה כאשר מדובר בשני קטינים שלקחו חלק באותו אירוע.

דין והכרעה

10. כאמור, נקודת המוצא היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתעורר בעונש שהוטל על-ידי הרכאה הדינית, אלא במקרים חריגים שבהם עולה כי נפלת טעות מהותית בגין הדין או כאשר מתגלה סטייה ניכרת מדיניות הענישה הנהוגת ([ע"פ 4513/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דין](#) של השופט נ' סולברג (16.6.2024); [ע"פ 2883/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 לפסק דין](#) של השופט י' אלרון (21.2.2024) (להלן: [ע"פ 2883/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 לפסק דין](#) של השופט ג' כנפי-שטייניץ (4.2.2024)). סבורני כי המקרה דן נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו, שכן חרף הлик השיקום המשמעותי שעבר המשיב, העונש שנגזר עליו חריג, במידה ניכרת, מהעונש ההולם את חומרת מעשיו ואת נסיבות המקרה בכללותן.

11. על העקרונות המנחים בעניין ענישת קטינים עמד בית משפט זה לא פעם ולא פעמים (לסקירה מקיפה ראו: [ע"פ 2883/23, פסקאות 16-18 לפסק דין](#) של השופט י' אלרון ופסקאות 2-10 לפסק דין של השופט ר' רון; וראו גם [ע"פ 1589/23 פלוני נ' מדינת ישראל](#) (7.8.2023) (להלן: [ע"פ 1589/23](#); [ע"פ 6123/23 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 14-17 לפסק דין](#) של השופט ג' כנפי-שטייניץ (22.2.2024)). מחד גיסא, סעיף 40טו(א) לחוק העונשין קובע, כי: "על ענישת קטין יחולו הוראות חוק הנוער (שיפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971", וחוק הנוער, בתרו, קובע כי בכל הנוגע לענישת קטינים, יש להעניק מעמד בכורה לנסיבותו האישיות של הקטין ולסיכון שיקומו.

ማידך גיסא, סעיף 40טו(ב) לחוק העונשין מוסיף וקובע כי: "בית המשפט רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה המנוים בסימן זה, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסביר ראוי לחתם משקל בנסיבות המקרה". ככלומר, אף שהעקרונות והשיקולים המנוים בסימן א' 1 פרק י' לחוק העונשין - העוסק בהבנית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, כפי שחוקק בתיקון מס' 313 לחוק העונשין - אינם חלים במישרין על ענישת קטינים, בית המשפט רשאי להתחשב בשיקולים אלה בעת גזירת דין של קטין. על רקע זה, נקבע בפסקה כי:

"ככל, ניתן לומר כי השיקולים שבית המשפט נדרש להעמיד מול עינויים הם אותם השיקולים שנבחנים לצרכי קביעה עונשו של בגין, אולם המשקל שנייתן לכל שיקול ושיקול - שונה הוא. כאשר בקטין עסקינו, ניתן משקל רב יותר לנסיבותו האישיות ולשיקולי שיקום. עם זאת, קטינות אינה יוצרת חסינות' ולעתים שיקולי גמול, הרתעה

ומנעה יగבו על שיקולים הנוגעים לנסיבותו האישיות של קtin וסיכויו להשתקם" (ע"פ 1589/23, בפסקה 18 לפסק דין של השופט י' אלרון).

12. בעניינו, אין חולק, והדברים משתקפים גם מטותיר שירות המבחן שהוגש לעוננו, כי הליך השיקום שעבר המשיב היה ארוך ומשמעותי, ותוצאותיו אכן מרשימות. על כן, בדיון בית המשפט קמא משקל משמעותי לשיקומו של המשיב בגזירת דין. עם זאת, כידוע, "שיקום אינו מילת קסם, אינו שיקול שככל שיקולי הענישה ניגפים לפניו" (ע"פ 8197/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 לפסק דין של השופט נ' סולברג (22.11.2023)). لكن, גם כאשר מדובר בktin, אשר עבר הליך שיקום יצא דופן, עדין נדרש בית המשפט ליתן משקל נאות לשיקולי הרתעה והגמול, ובפרט כאשר מדובר בktin שביצעו עבירות קשות. עמד על הדברים בית משפט זה בציינו כי:

"כאשר מדובר במעשים קשים, [...] ישנה חשיבות למסר המרתיע היוצא מבית המשפט, גם כאשר העבריין הוא ktin. על כן, במלאת האיזון שמבצע בית המשפט, עליו לתת משקל הולם גם לחומרת העבירה ולשיקולי הרתעה וגמול. ככל שהعبירות הינה קשות יותר, כך יטה בית המשפט להעדיף את המסלול הענישי על פני זה השיקומי" (ע"פ 13/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 34 לפסק דין של המשנה לנשיא מ' נאור (29.1.2014); ההפניות הוסרו - י' כ').

13. כמפורט לעיל, המשיב הורשע בגין מעורבותו בשני אירועי התפרעות אלימים, שאירעו באותו הערב, אשר בוצעו נגד אזרחים ערבים וכגד רכושם, אך בשל היותם ערבים. ביחס לעבירות אלו כבר צוין בפסקתו של בית משפט זה, כבר לפני פנוי כמעט שני עשורים, כי:

"התפרעות של המונחים בכלל ועל רקע לאומני בפרט, צרכות לזכות לתגובה עונשית קשה וכואבת, יהיה מוצאים של המתפרעים אשר יהיה. כך נהגת מדינת חוק, וכך זכאים לצפות כל הבאים בשעריו של בית המשפט" (ע"פ 5/05/22 מדינת ישראל נ' חמץ, פסקה 7 לפסק דין של השופט א' א' לוי (5.12.2005)).

הנה כי כן, הלכה היא שכאשר עוסקין בעבירות שבוצעו מתוך מניע גזעני-לאומני, יש לנתקות במדיניות ענישה מחמירה (ראו, למשל: ע"פ 6406/23 מדינת ישראל נ' חג' מחמוד, פסקה 17 לפסק דין (12.11.2024); ע"פ 5/22/22 מדינת ישראל נ' אוחנינה (6.3.2022); ע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' אסוד, פסקה 8 לפסק דין של השופט ע' פוגלםן (24.2.2022) (להלן: עניין אסוד). למעשה, אין מדובר אך בגישה הנהוגת בפסקה, אלא במצבות המחוקק כפי שהיא באה לידי ביטוי בסעיף 37 לחוק המאבק בטרור, הקובע כי העובר עבירה מהעבירות

המפורטות באוטו סעיף (ובהן עבירות בהן הורשע המשיב), המהווה "מעשה טרור" כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, דינו כפל העונש הקבוע לאותה עבירה (אך לא יותר מ-25 שנים).

על רקע זה, אין זה מפתיע כי בפסקתו של בית משפט זה הוטלו על מעורבים בגיןם באירוע התפרעות אלימים, שבביסיסם מניע גזעני-לאומני, עונשי מסר לתקופות ארוכות (ראו, למשל: ע"פ 2812/23 ג'אבר נ' מדינת ישראל (נבו 18.8.2024), שם הוטלו על המערערים, בהתאם, עונשים של 6 שנות מאסר בפועל ו-9 שנות מאסר בפועל; ע"פ 4995/23 פלוני נ' מדינת ישראל (29.7.2024), שם הוטל על המערער עונש של 55 חודשים מאסר בפועל). אף כאשר עסקיים בקטינים המבצעים עבירות כאמור, נתית ההחלטה היא הטלת עונשי מאסר בפועל לתקופות משמעותיות (ראו: ע"פ 1852/24 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2024), שם הוטלו על שלושת המערערים, בהתאם, עונשים של 34 חודשים מאסר בפועל, 32 חודשים מאסר בפועל ו-15 חודשים מאסר בפועל; ע"פ 634/23 מדינת ישראל נ' פלוני (2.5.2023), שם הוטל על המערער 1 עונש של 36 חודשים מאסר בפועל).

נוסף על האמור לעיל, בענייננו לא רק סוג העבירות בהן הורשע המשיב מצדיקות נקייה גישה מחמירה בענישתו, אלא גם חלקו המרכזי של המשיב באירוע התפרעות, כמו שלא רק נטל בהם חלק, אלא היה פעיל בהם מתחילה ועד סוף, שהב את הפורעים האחרים ועודד אותם לפגוע בגוף וברכוש, והשפיל את המתلون עת הסרת אותו בעודו שרוע על הקרקע וירק עליו בעזבו את המקום. כמו כן, יש ליתן משקל גם לנסיבות הקשות שהסבו מעשיו של המשיב נוספים למתلون, כמפורט בתסaurus נגעים העבירה ומתחואר לעיל; ולתקופה בה בוצעו העבירות, במהלך ימי מבצע "שומר חומות", אשר התאפיינו במתיחות גואה ובמעשי אלימות בין אזרחים יהודים וערבים (לשיקול אחרון זה, כמצדיק החמרה בענישה ראו: עניין אסוד, פסקה 10 לפסק דין של השופט ע' פוגלמן).

אשר על כן, סבורני כי מעשיו של המשיב, כשלעצמם, מצדיקים עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, וזאת חרף היותו קטן (בעת ביצוע המעשים) ולהיר השיקום המשמעותי בעבר, אשר איןני מקל בו ראש ולו במקצת.

ואולם, בנסיבות העניין דנן, מלבד ההליך השיקומי יוצאה הדוף שעבר המשיב, ישנו מספר שיקולים נוספים המצדיקים חריגה לקולה מהעונש ההולם למשויו, עליהם לעמוד להלן.

14. כמתואר לעיל, במסגרת עניין פלוני הסכימה המערערת, במסגרת עסקת טיפול "סגורה", להסדר לפיו ייגזר על נאשם אחר שלקח חלק באירוע שבו היה מעורב המשיב, עונש של תשעה חודשים מאסר בדרך של עבודות שירות. הצדדים חולקים על המשקל שיש ליתן לעובדה זו, כאשר המשיב טוען כי יש לייחס לעובדה זו משקל משמעותי לאור עקרון האחדות בענישה; ואילו המערערת טוענת כי שוגה עת

שהסכמה לעתור לעונש האמור בעניין פלוני, וכי בכל מקרה אין ליתן לשיקול האחדות בענישה לגבר באופן מוחלט על כל שיקולי הענישה האחרים.

עקרון אחדות הענישה, אשר נועד למנוע הפליה בין נאשמים שפשעו יחד ובנסיבות דומות, עקרון חשוב ומרכזי הוא בשיטתנו (ראו, למשל: [ע"פ 1727/14 מימון' ב' מדינת ישראל, פסקה 8](#) לפסק דין של השופט י' עמית (6.1.2015)). על כן, חרף טענתה של המערערת כי טעתה בהסכמה לעתור לעונש של תשעה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות בעניין פלוני, שמורה לגזר הדין שניתן בעינו של פלוני חשיבות של ממש.

15. שיקול נוסף המצדיק התחשבות בגזירות העונש בעניינו של המשיב, עליו עמד גם בית המשפט קמא, נועז בכך שהמשיב שהוא תקופה של שנה במסגרות סגורות - למעלה מחודש במעט, וכתשעה חודשים במעט נועל. בפסקה נקבע כי משל השהייה במעט יכול להיות שיקול משמעותי לפחות (ראו והשוו: [ע"פ 4338/20 עבד אלקרים ב' מדינת ישראל, פסקה 7](#) לפסק דין של השופט י' עמית (2.12.2020); [ע"פ 5750/16 מדינת ישראל נ' חсан, פסקה 12](#) לפסק דין של השופט ע' ברון (23.4.2017); [ע"פ 8547/15 מדינת ישראל נ' מהאג'נה, פסקה 7](#) לפסק דין של השופט נ' סולברג (5.6.2016)), ודומני כי כאשר עסקינו בקטינים הדבר נכון גם ביחס לשהייה במעט נועל.

16. לבסוף, כלל ידוע הוא כי ערכאת הערעור אינה מצחה את הדין כאשר היא מחמירה בעונשו של הנאשם ([ע"פ 5170/23 קובוס נ' מדינת ישראל, פסקה 10](#) לפסק דין של השופט ח' כבוב (22.10.2023); [ע"פ 2207/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23](#) לפסק דין של השופט י' אלרון (20.6.2019); [ע"פ 6928/17 מדינת ישראל נ' אסראף, פסקה 39](#) לפסק דין של השופט י' עמית (16.8.2018)).

17. לא יהיה זה מיותר לציין כי בא-כוח המערערת, בטיעונו בדיון בפניינו, הכיר בטעמים הצדדים להקלת בעונשו של המשיב (לעומת העונש שהוא מקום לגזר לו לא אותם טעמים ותו록 החמורה לעומת העונש שגזר בית המשפט קמא), ובמיוחד הлик השיקום שעבר המשיב - טוב שכך עשה. אגב כך, בנסיבות המאוד מיוחדות שנוצרו במקרה דין, המערערת מסתפקת בעונש של תשעה חודשי עבודות שירות.

18. על יסוד כלל השיקולים המפורטים לעיל,AMLIZ LECHBRIYI CI TACHT HESHLYAT SHAHOTEL UL MESIB BBIET HAMASHPET KMA, NETIL ULI UNON SHL TSHAUA CHODSHI MASER SHIVZOUCU BDAR SHL UBUDOT SHIROT.

אדגיש כי לשיטתתי, עונש זה אינו הולם את חומרת מעשיו של המשיב. רחוק מאוד מכך. עם זאת, נוכח המאפיינים הייחודיים של המקרה, ובهم הליק השיקומי יוצא הדופן שעבר המשיב; היהת המשיב קטין בעת ביצוע המעשים; ההתחשבות בעקרון אחדות הענישה; משך הזמן שהה

המשיב במסגרת סגורות; עמדתה של המערערת בדיון בפנינו; והכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה מזכה את הדיין כאשר היא מחמירה בעונשו של הנאשם - סבורני כי זה העונש הרואי שיוטל על המשיב בנסיבות העניין דין.

במבחן צופה פני עתיד, יאמר כי את פסק דיןנו זה יהיה נכון להבין על רקע מכלול לנסיבותיו המוחדות, כמפורט לעיל.

19. סיכומו של דבר: לו דעת תשמע, נורה על קבלת הערעור במובן זה שיוטל על המשיב עונש של תשעה חודשים מאסר שבוצעו בדרך של עבודות שירות, בכפוף לחווות דעתו של המmono על עבודות שירות. זאת,خلف השל"צ שהוטל על המשיב בפסק דיןו של בית המשפט קמא. יתר רכיבי העונש יותרו על כנמ.

יחיאל כשר
שופט

השופט דוד מינץ:

אני מסכימ.

דוד מינץ
שופט

השופטת דפנה ברק-ארן:

עמוד 12

© verdicts.co.il - כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין

בנסיבותיו המוחדשות של המקרה, אני מסכימה עם חברי השופט י' כשר. נקודת המוצא שלנו לדין בערעור הייתה שמהות העבירות, על הכינור והפגיעה המוחדים שנלוויים להן, מחייבת החמרה נוספת בעונש שהוותה על המשיב, גם כאשר ניתן מלא המשקל בדרך שבה פגע בהיבט השיקומי. לצד זאת, התנהלותה של המדינה בהליך בבית המשפט המחוזי, לצד היותו של המשיב קטן בעת ביצוע העבירות, לקיחת האחריות מצדיו וכן התהליך השיקומי המשמעותי שעשה, חייבו למכת בדרכם האמצע. הווה אומר: הטלת מאסר על דרכם של ביצוע עבודות שירות.

דפנה ברק-ארץ
שופטת

החליט כאמור בפסק דין של השופט יחיאל כשר.

ניתן היום, כ"ט טבת
תשפ"ה (29 ינואר 2025).

דפנה ברק-ארץ
שופטת
דוד מינץ
שופט
יחיאל כשר
שופט